

Innovatieve contractvormen Innovatieve waterkeringen

Ruud Termaat, RWS
Ellen Tromp, Deltares
Monica Altamirano, Deltares

Probleemstelling

Huidige wijze van contracteren draagt niet bij tot innovatieve oplossingen.

Doelstelling project Innovatieve contractvormen innovatieve waterkeringen

In uitraag ruimte bieden voor alternatieven, maar wel rekening houden met onzekerheden en beslismomenten inbouwen. Op 26 oktober is er een happening ter afsluiting van de INSIDE pilots Rivierenland. De bedoeling is om dan een aantal suggesties te presenteren aan top RWS en top Waterschap over hoe hiermee om te gaan. Hierbij zullen kansen en bedreigingen uitgewerkt worden en hoe risico's verdeeld kunnen worden. Ook zal gekeken worden naar mogelijke knelpunten en hoe daarmee omgegaan kan worden.

Discussie Werkgroep Innovatieversnelling

Reactie op bedachte innovatieve contractvormen en mogelijke suggesties

- a) Presentatie van problematiek en alternatieven tot nu bedacht
  - a. Huidige model/ rollen en prikkels
  - b. Doel: sneller, goedkoper (en grotere kansen voor nieuwe technieken)
  - c. Twee alternatieven:
    - i. Basis ontwerp + alternatieve ontwerpen/technieken + experimenteer ruimte
    - ii. Winnaar van eerste ronde krijgt kans om te experimenteren, als hem dat niet lukt, wordt opnieuw gekozen op basis van prijzen van basis ontwerp
- b) Reactie op deze modellen: Hebben jullie heel andere wenselijk modellen? Accentverschillen met genoemde modellen?
- c) In kleine groepjes aan de slag: Voordelen en nadelen van de verschillende modellen? (Bv. Risico verdeling (en interessant voor marktpartijen?), knelpunten, randvoorwaarden (contract groot genoeg).
- d) Discussie
- e) Vervolg suggesties, wie, etc.

Hier volgt informatie over huidige en voorgestelde manier van contracteren.

Huidige financiering van dijken

Aanleg, beheer en onderhoud van dijken omvat een aantal taken waarvan de frequentie en duur varieert. In het rivierengebied is rivierverruiming vaak een alternatief voor dijkversterking. Dijkversterkingen en rivierverruimende maatregelen zijn kostbare en ingrijpende maatregelen, die tientallen en soms wel honderd jaar mee moeten gaan.

De verantwoordelijkheid en financiering van deze taken is momenteel verdeeld over een aantal partijen. De volgende tabel geeft een overzicht van de belangrijkste taken, hun frequentie, het benodigde instrumentarium om deze te vervullen, de actoren die hier een rol bij spelen en wie van deze actoren de taak financiert. Elke taak is gekoppeld aan een generieke fase zoals die ook bij de infrastructuur levenscyclus wordt gehanteerd, te weten ontwerp (**D**esign), bouw (**B**uild), onderhoud (**M**aintain) en de financiering daarvan (**F**inance).

Taak/ Levenscyclus fase	Fase	Frequentie/ duur	Actoren	Instrumentarium	Financiën (Finance)
Ontwikkelen ontwerplan	Ontwerp (Design)	2 jaar	Waterschap, Deltares, Markt, Expertise Netwerk Waterkeringen (De verder uitwerking van varianten wordt door Waterschap alleen gedaan)	Leidraden en technische rapporten	Deels rijks, deels waterschap
Uitvoering van dijksversterking	Aanleg/Bouw (Build)	2 jaar	Rijk, Verkeer en Waterstaat (financiering), Waterschap, markt (uitvoering)	Leidraden en technische rapporten	Hoogwaterbeschermingsprogramma (Rijksoverheid)
Beheer (monitoring van dijksconditie, vaste (kleine) onderhoud)	Beheer en onderhoud (Maintenance and Operations)	Continu	Waterschap	Keur, Legger, beheerplan	Waterschap
Periodieke toetsing op veiligheid (Goedkeuring/ Afkeuring)	Beheer (Operations)	Elke 6 jaar (2006, 2011, 2016)	Waterschap, toetsende instantie (Deltares, ingenieursbureau)	Hydraulische Randvoorwaarden Voorschrift Toetsen op Veiligheid	Waterschap

De exacte procedures die per fase gelden, worden uitgevoerd volgens de Wet op Waterkering (1996) die in 2009 is opgegaan in de Waterwet. Sinds 1996, en volgens de Waterwet, wordt de kwaliteit van waterkeringen in Nederland elke zes jaar getoetst en aan de Tweede Kamer gerapporteerd. De secties van waterkeringen die 'onvoldoende' scoren dienen verbeterd te worden. Verbeteringsmaatregelen of zogenaamde dijkversterkingen ten behoeve van de veiligheid tegen overstromen worden gefinancierd door het rijk. Om in aanmerking te komen voor financiering door het rijk worden door de waterkeringbeheerders (waterschappen) verbeterplannen ingediend bij Rijkswaterstaat. Deze projecten met bijbehorende kostenraming worden opgenomen in het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) dat jaarlijks wordt vastgesteld door de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat. Indien er in het betreffende jaar onvoldoende middelen zijn wordt daarbij een prioritering aangebracht.

Het waterschap -de beheerder van een dijkkringgebied- is en blijft verantwoordelijk voor alle schade die door een dijk en/of zijn falen is veroorzaakt. Dit werd vooral duidelijk uit de uitspraak van het gerechtshof in Amsterdam, dat het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht aansprakelijk heeft gesteld voor de kosten van de dijkverschuiving in Wilnis in augustus 2003. Met andere woorden, de schade die door de dijk, zijn falen of dijkversterking activiteiten is veroorzaakt, moet dus door het waterschap worden vergoed.

Type contracten

	Huidige	Alternatief
Type contract	RAW contracten	Design en Construct
	Voorschrijvend (niet allen wat nodig is, maar hoe aannemer moet het waarmaken) Technische specificaties	Op basis van functionele eisen
Betaling	Kosten- eenheden (op basis van inspanning)	Lump sum (op basis van prestatie) Vaste bedrag van tevoren afgesproken (dit is niet inclusief de fase van experimenteren)
Techniek/ oplossing	Standaard techniek (bv. Nu damwanden)	Basis ontwerp + Alternatieve oplossingen + Experimenteer ruimte (go/no go beslissing)
Risico verdeling	Alle risico's bij Opdrachtgever wie ook directe controle uitoefent	Gedeeld (zeker tijdens experimentele fase)
Gunning criteria	Prijs	Ook kwaliteit criteria: <ul style="list-style-type: none"> - Ervaring met voorgestelde techniek - Plan van aanpassingen nodig + Kwaliteit controle plan - Spin-off mogelijkheden (ook buiten project)
Contract volume	????	12 km

Aannames van het voorstel (alternatieve contract):

- Experimenteer ruimte + beslissingsmoment (belangrijke zijn de prikkels aan beide kanten OG/ON om de experiment met succes te laten verlopen)
- Investerings om nieuwe technieken – zijn terug te verdienen in deze ene project. Daarom dat nodig lijkt om met grote volume te werken, voor dit project 12 km. Dit wil zeggen dat de kosten van nieuwe technologie, and kosten voor experimenteren, aangenomen worden op aannemers som.
- Door nieuwe technieken, meer kansen op projecten beter (met minder overlast voor omgeving), sneller en goedkoper te realiseren.